

EDITORIAL

Construir l'unió en el valencianisme

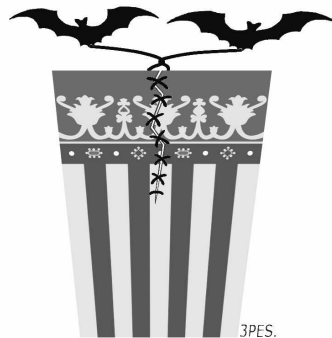
Cada dia que passa nos convencem mes de que es necessaria l'unió del valencianisme, i que es fa precis conseguir esta meta per a reiniciar un **projecte no excluent** en el qual capien totes les persones que vullguen entendre i participar en un proces de revalencianisacio de la nostra societat que es fa urgent. Hui mes que mai s'evidencia la clara **necessitat d'educar-nos** en les nostres particulars manifestacions –llengua, historia, cultura, aspectes sociològics...– i es que esta possibilitat, que ad alguns nos la negaren, ara nomes es fa present en el proces educatiu, unes vegades minimsada, tergiversada o voluntariament falsificada i manipulada en unes atres. Coneixer el passat i viure el present nos ha de fer **valencians lliures** en el futur. Un pervindre que nomes aixina es podra afrontar sense exclusions, pero també **sense renunciés ni complexos** que nos porten a la dissolució com a poble, fagocitats per projectes rebujats constantment per la nostra societat – especialment per la que contava en memoria historica–. La voragine globalisadora no ha d'anar obligatoriament acompanyada per un proces de despersonalisacio, i les intencionalitats absorcionistes han de seguir fracassant perque es fonamenten en falacies i en sentiments contra-natura.

Davant d'estes amenaçadores tendencies resulta inconcebible la **fragmentació** del "valencianisme". No es pot entendre que, donat l'espectre preelectoral, el "**valencianisme politic**" no haja segut capaç d'arribar a entendre's davant els proxims comicis municipals i autonòmics, que es celebraran el proxím 27 de maig (un pacte preelectoral, llistes compartides, acorts de minims, voluntat de sumar després de les eleccions...). ¿Falta de valencianitat?, ¿jugades ocultes de desprestigi entre forces en afinitats?, ¿personalismes incontrolats?, ¿maniobres de compra-venda? o ¿transfuguismes projectats? Res ha de justificar a qui te la responsabilitat en eixes forces i no ha escoltat la veu

del carrer que clama unió, i ho fa perque els projectes del *País Particularmente maravilloso* o els que podria oferir l'alternativa *Por Obrar Solidariamente con España*, nos neguen lo just, nos releguen en el conjunt de l'Estat i nos impedisquen agafar el tren del futur. Fum en un cas i incapacitat en un altre.

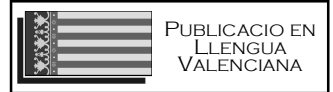
I una divisió nos porta a una altra – o a lo millor no hi ha relació de causa-efecte, el lector que opine-. Està clar que nos referim a la que impera en el **camp sociocultural** del "valencianisme". Una **línea oficialista**, neutralisada i neutralisadora que,

entronisada, no es capaç d'obrir un dialecte fluit, sense apriorismes, en les associacions que li son afins; **l'altra part** d'eixe "valencianisme", tan **atomisada**, menys rellevant institucionalment, pero que la pluralitat que representa havia d'estimular-la a coordinar-se i a treballar des d'una optica mes lliure i unida.

En **1907** es celebrava la **Assamblea Regionalista**. No es que gojara d'un gran exit la convocatoria –ya sabem que en Valencia, lo valencià es cosa de pocs-; **cent anys després** este moviment "valencianista" hauria d'iniciar accions i projectes que, com a poc, sentaren unes **bases mínimes** en que sustentar la construcció d'una Valencia no tutelada pel centralisme, lliure d'ingerencies, apartada de "nacionalismes separatistes decimononics" i protagonista del seu futur.

Alguns volem seguir sent valencians, d'eixos que es comprometen seriament en un projecte que, deixant-se de "folclorades" i de "ofrendar nuevas glorias", nos porte a **ser protagonistes**, a deixar de ser moneda de canvi i ciutadans de segona, a arraconar els victimismes, a **ser exigents** en els drets que nos pertocuen, a exigir solidaritat responsable... Vos convidem a aportar trellat i a treballar pel **retrobament** i per un enteniment que la societat conscienciada exigix al valencianisme. Posem-nos a la labor i a buscar vies a la cordura ¡les hi ha!.

LA CITA

Mai se diuen tantes mentires com abans de les eleccions, durant la guerra i en les caceries.

Otto Von Bismarck

SUMARI

- 1
▪ EDITORIAL: **CONSTRUIR L'UNIO EN EL VALENCIANISME**
- 2
▪ LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- POESIA: **DEIXA'M TORNAR A VALÈNCIA**
- **ANECDOTARI (VII)**
- 3
▪ FRUITES, VERDURES I HORTALICES (VIII): **PARLEM DE CIRERES**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **INFORME DE LA SECCIÓ DE LLENGUA I LLITERATURA VALENCIANES DE LA RACV**
- PATRIMONI VALÈNCIÀ. MONUMENT: **PATI DE L'EMBAIXADOR VICH**
- 4
▪ PASSATEMS
- RONDALLA: **EL LLADRE I EL PENJAT**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, pero no de divisió, entre nosatres.

AVIS

- El preu de les coses:
- Un cafe marca "Zapatero": 80 centims.
 - Una fotocopia d'est eixemplar: 20 centims.
 - La nostra gratitud per a qui faça moltes fotocopies i les repartisca entre els amics: no te preu.
- ¡Les millors coses d'este món no tenen preu!

ACTIVITATS CULTURALS MAIG DE 2007

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

CV (Cardona Vives)

C/ En mig, 23-9^a-27^a. 12001 Castello
Tel. i Fax: 964 20 04 68
www.cardonavives.com

GAV (Grup d'Accio Valencianista)

C/ Pintor Gisbert, 17- baix. 46006 Valencia C.
Tel: 963 41 22 22 i 963 41 90 20

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Del **4 al 25 Maig** 19:00 h. Aules de l'edifici Hucha-Caixa d'Aforros i Mont de Pietat de Castello Bancaixa (C/ d'En mig, cantó en el C/ Colón)

SEMINARI: "La llengua valenciana, signe identitari: passat i present"

+Info: **CV**. Telefon (contestador) y fax : 964 20 04 68 (si deixeu un missatge en el contestador no oblideu dir el telefon de contacte)

• Relació de les sessions:

4 Maig (div): **Albert Cuadrado**: "Contextualisació històrica. Segles XVII al XX"

11 Maig (div): **Marivi Ferrandis**: "La Decadència valenciana"

18 Maig (div): **Juli Moreno**: "La Renaixença valenciana"

25 Maig (div): **Joan Sancho**: "La necessitat de la pervivència de la llengua valenciana com a signe identitari"

Del **17 al 20 Maig**

Plaça de l'Arquebisbe de Valencia C.
No oblideu esta cita important, la

XVI FIRA DEL LLIBRE VALENCIÀ

que organisa la RACV.

+Info: **RACV**

31 Maig 20:00 h. Saló d'Actes del GAV

CONFERENCIA: **Manuel Latorre** i **Juan García Santandreu**: "Anàlisi electoral des del punt de vista del valencianisme"

+Info: **GAV**

CONTACTA EN NOSATRES

¡Llector!, si vols donar la teua opinió, fer alguna sugerència o tens algun dubte que pugam resoldre't, escriu-nos al nostre

Apartat de Correus 527

46002 Valencia ciutat

Tambe pots contactar a través del telefon:

617 030 370

Te recordem, ademés, que pots trobar la versió digital d'esta publicació en les web:

www.cardonavives.com

http://joanot.llenguavalencianasi.com

POESIA

Deixa'm tornar a València

Tenim hui el plaer de presentar-los esta col·laboració d'un amic de la nostra associació. Es tracta del prolec del milacre guanyador del concurs de l'any passat, de l'Altar del Tossal. Una pregària de Sant Vicent Ferrer a la Mare de Deu dels Desamparats.

Escolta augusta Patrona
de les terres de Llevant...,
del meu Regne de Valencia
¡¡Mare dels bons valencians!!

Parlaré de nostra raça
de les obres que gestà
li descobriré eixa història
que el jueu ocultant va.

Hui es torna m'ànima un crit
per tons fills,...pels meus germans
que es traguen vinagre i fel
tan sols per ser valencians.

Tornaré a parlar ma Llengua
la VALENCIANA i no més
perque del Sènia al Segura
València un IDIOMA te.

Hi ha una confusió en els homens
el poble viu angoixat
i les espales es donen
famílies que s'han trencat.

I sabràn que lo Sigle d'Or
sent nostre, sols d'esta terra,
hui li donen atre nom
fent-nos viure a peu de guerra

Es un carrer d'amargor
on criden els fariseus...
València en un cos jacent
deixat de la mà de Deu.

No vullc que falsegen llibres
ni ens incauten propietats
que en ELLA Ausias va escriure
i yo ma PARAULA he amprat.

¡¡Deixa'm tornar a València!!
¡¡Mare dels Desamparats!!
No afegixques mes paciència
Dona'm de Deu la clemència
per als meus necessitats.

No em faces que jamai calle
¡¡Mare dels Desamparats!!
que vaig naixer en València
i encara em sent valencià.

¡¡Deixa'm tornar a València!!
¡¡Mare de folls i d'orats!!
que en nom de Deu a les cases
obrint portes entraré
i al crit de ¡¡SOM VALENCIANS!!
als morts resucitaré.

¡¡Deixa'm baixar a ma Pàtria!!
vullc tornar a predicar...,
Vullc dir-los als sorts, als cegos,
meninfots i descastats
que nostra MARE, VALÉNCIA
¡¡VALENCIANA MORIRÀ!!

Josep Vicent Sabater i Pardo

ANECDOTARI (VII)

J.P.B.

¿CONEIXIEU QUE... Sant Vicent Ferrer també es troba en Praga?

Una de les visites turístiques imprescindibles de la capital checa es el **Pont de Carles**, un pont monumental flanquejat per 30 grans estatuets de sants erigides entre els segles XVIII i XIX. Entre elles es troba una dedicada conjuntament a **Sant Vicent Ferrer** i Sant Procopi. Esculpida per l'escultor Ferdinand Brokoff en 1712, es una de les peces més importants del pont. Sant Procopi està a la dreta, sobre un dimoni. Sant Vicent, a l'esquerra, apareix en el seu característic gest senyalant al cel. Als seus peus hi ha uns pecadors agenollats. En la base apareixen les imatges d'un turc, un dimoni i un jueu acompanyades d'uns numeros que representen la quantitat d'ells que el sant convertí al cristianisme.

Pot pareixer, com a poc, curios que, casi tres sigles després de la seua mort, en un lloc tan llunyat com **Praga** es conservara la memòria de Sant Vicent. Per supòst, es més natural que en el **Regne de Valencia** se'l recorde; i inclús se pot intentar atribuir l'intensitat d'eixe recòrt –manifestat a través de tantes festes i tradicions– a un excés de fidelitat patriòtica per un sant "de la terra", però lo ben cert es que la senyal que deixà Sant Vicent en tota **Europa** (com estem veent en el cas de Praga) a través de la seua acció apostòlica i de la seua influència política, fon realment profunda.

Parlem de cireres F.B.U.

Fruita de l'arbre conegut com a **cirerer**. La "**Prunus avium**", silvestre i amarga, s'utilisa per a l'industria de la conserva en aixarop de sucre, pasticeria, etc., i la "**Prunus cerasus**", que produïx el fruit que usem per a consum en fresc. Al voltant de la mitat d'abril apareixen pels mercats les cireres més primerenques,

procedents de la montanya d'Alacant, allargant-se fins ya entrat el més de juliol. Durant tot eixe temps és la fruita que més destaca pels mercats, pel seu colorit, bellea i calitat. El Mercat Central de València és una bona mostra de lo que dic.

D'orige asiàtic, els romans l'expandiren per tot arreu del seu imperi. Sempre ha segut una fruita apreciada i els botànics treballaren molt sobre el seu cultiu i selecció varietal; tant és aixina que, en el segle XVII, existí en Anglaterra una colecció de 256 varietats diferents.

En Espanya es produïxen en molts territoris, especialment les més primerenques en el Regne de València, després en Aragó i, com a més important en la producció, en Extremadura, en la zona de Plasència, situada en la comarca coneguda com a "**Valle del Jerte**" (riu Jerte). Des d'allí, i per mig de varies cooperatives agraries, s'ha consegut una important producció d'immillorable qualitat que té assegurat un lloc prominent de venda a preus alts, tant en el mercat nacional, com en el de l'exportació cap al centre d'Europa. El conjunt de la producció espanyola està al voltant de les 40.000 tonellades i les varietats més reconegudes són: **Burlat, California, Starking i Picota**, entre unes atres.

El país europeu major productor d'este fruit és Alemanya, concentrant-se les seues plantacions més importants al voltant de la "**La Selva Negra**".

RESENYA BIBLIOGRAFICA

Informe de la Secció de Llengua i Lliteratura Valencianes de la Real Acadèmia de Cultura Valenciana sobre la Gramàtica Normativa Valenciana de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

RACV, València, 2007

(30 pàgines)

En la celebració del Dia de la Llengua i Cultura Valencianes d'enguany (el passat 1 de març), la Secció de Llengua i Lliteratura de la RACV presentava l'informe que havia elaborat al voltant de la *Gramàtica Normativa Valenciana*, recentment editada per l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

L'informe consta de **tres parts**: una primera en la que s'aborden una serie de **qüestions formals** referides a la normativització del valencià i sobre el nom de la llengua; una segona titulada "**Qüestions tècniques**", que analisa detalladament les qüestions fonètiques, ortogràfiques i gramaticals, contrastant les solucions d'aquella *Gramàtica* en les que realment corresponen a l'autèntica llengua valenciana. Finalisa en un tercer apartat de **conclusions** del qual transcrivim part de l'últim paràgraf.

"... la gramàtica normativa de la AVL intenta la missió impossible d'encorsetar en una mateixa ortografia i dins d'un mateix text dos llengües distintes (...) Un consens entre 21 acadèmics, baix una constant pressió política assumida per una generosa bonificació econòmica, no té perquè supondre un consens de tota la població valenciana que, en llibertat i independència política, pot decidir com vol seguir parlant i escrivint la seua llengua."

Lectura molt recomanable, tant per a reforçar els arguments dels qui amem la llengua valenciana, com per a fer reflexionar als qui viuen enlluernats per falsos "cientifismes".

PATRIMONI VALENCIÀ
MONUMENT
PATI DE L'EMBAIXADOR VICH

El passat mes de gener el **Museu de Belles Arts Sant Pio V** de València Ciutat obria al públic, després de la seua restauració, el denominat **Pati de l'Embaixador Vich**.

Considerat u dels recints més importants de la primera arquitectura **d'estil renaixentista** en València i en Espanya, el Pati de l'Embaixador Vich dona testimoni de la puixança econòmica, cultural i política de la València de l'època. Les corrents artístiques i culturals del moment trobaven rapit reso en la dinàmica societat valenciana (un altre exemple d'aço son els frescs recentment restaurats en l'absit de la Seu del Cap i Casal).

Jeroni Vich i Valterra (València C. 1459-1535), de noble llinatge, fon un diplomàtic valencià que ostentà un dels carrecs més influents del moment com a **embaixador en Roma** entre 1507 i 1521. Allí vixque aconteyiments de gran transcendència. Consequiria, en la seua mediació, que el Papa Juli II fallara a favor de **Ferran el Catolic** en la disputa que mantenia en el rei de França a proposit del Regne de Navarra, que finalment s'anexionà a la Corona d'Espanya. Després de la mort del rei Catolic, continuaria eixercint com a embaixador de **Carles I**.

Retirat de la seua activitat diplomàtica s'instalarà definitivament en la ciutat de **València** en **1521**. Des de 1510 fins a 1520 s'havia fet construir un **magnífic palau** molt influït per l'art italià del "**Cinquecento**". El carrer a on s'alçava passà a denominar-se "Embaixador Vich" precisament perque, en una zona plena de cases nobiliàries, este palau destacava entre les demes.

El conjunt del palau es pergue, i part de lo conservat es va integrar en 1908 en el Convent del Carme. Estes peces son les que s'han recuperat (i aço ha segut motiu d'una certa polemica, puix alguns opinen que s'havia d'haver respectat l'integritat d'este espai) i s'han afegit a unes atres disperses, en la qual cosa **s'ha pogut reconstruir** el famos "pati", a on destaquen els elements nobles de marbre blanc de Carrara sobre el llenç blau dels murs.

La bellea d'este monument, i el seu estat de conservació després de la rehabilitació que se li ha practicat, fa molt recomanable la seua visita.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions. La solució a peu de pagina.	1. Mamífer de menys d'un metro de llongitud, de pelatge terros ro-genc i molt espes, especialment en la coa. De costums nocturnes, ataca en astúcia a tota classe d'animals.	1.	-	-	-	<u>O</u>	-	-			
	2. Conjunt dels pels que naixen en el cap.	2.	-	-	<u>O</u>	-	-	-			
	3. Cicatriu redona en mig del ventre.	3.	-	-	-	!	-	-			
	4. Peça de roba exterior que cobreix el tronc, en manegues i oberta per davant	4.	-	-	-	-	-	<u>U</u>	-	-	-
	5. Material terros i blanc que en forma de barra s'utilisa per a escriure en les pissarres.	5.	-	<u>L</u>	-	-	-	-	-		
	6. Joc entre dos persones, compost de setze peces per a cada jugador, dispostes sobre un tauler.	6.	-	-	-	<u>C</u>	-	-	-		
	7. Teixit de llana o d'unes atres materies, de diversos colors i dibuixos, que servix per a cobrir el sol d'una habitacio.	7.	-	-	-	-	<u>I</u>	-	-	-	
PARAULA VERTICAL: Peça de tela de diferents tamanyes, cosida en una o atra part dels vestits i que servix per a portar coses usuals.											

RONDALLA

El lladre i el penjat

En un poble hi havia un lladre. Com era amic de l'alcalde, este el va avisar que la justícia aniria per ell. "Convindria -li va dir l'alcalde- que te n'anares del poble, perque si te peixquen, te tancaran en la preso i Deu sap quan eixiras." El lladre, seguint les instruccions del senyor alcalde, se'n va anar a un **secà** seu i se'n **pujà** per a amagar-se a la garrofera mes gran que tenia.

Pero es va donar la casualitat que en aquella garrofera hi havia un home penjat, que el lladre en la seua **ofuscació** no va **vore**. Sí, en canvi, el varen vore uns homens que passaven per alli i van donar conte a les autoritats.

En arribar al poble, el **juge** d'instruccio, va preguntar pel lladre, i l'alcalde li digue al **juge**, que segu-

rament hauria anat a amagar-se a alguna finca seua. Pero, primer que res s'havia d'anar a vore a un home que s'havia penjat, justament d'un **arbre** propietat del lladre que busca-

ven, en la partida del bovalar. Alli es **dirigien** el **juge**, el **secretari**, l'alcalde, els **aguasils**, el **retor**, els **escolans** i el **mosquer** de curiosos, que en enterar-se de lo que passava se van incorporar a la comitiva.

Apleguen al garroferal i el **juge** ordena als **aguasils**: "**pugeu** a baixar-

lo". El lladre que estava en lo mes alt de la garrofera i s'ho sent, pensa: "estos venen per mi" i veent-se perdut, exclama: "no cal que **pugeu**, que ya baixare yo a soles".

La gent que sent aquelles paraules, creent que eren del mort, s'esglayen i, "cames me valguen", comencen a fugir tots, atropellant-se pel camí. El **juge** pert les sabates, els **secretaris**, els papers, l'alcalde, la vara, l'aguisil, els **sogalls** i les cadenes, el **retor**, l'estola i les **crismeres**, els **acolits** la creu i els **canelers**, i de la gent, uns van a bacs, i uns atres, a redolons; confusio que aprofita el lladre per a anar-se'n pel mon, a on no el conegueren.

J. M^a. Guinot i Galàn

Rondalles de la meua terra. Real Academia de Cultura Valenciana. Valencia, 1995

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Arbre: Planta, el tronc de la qual es llenyos i se ramifica a certa distancia de terra formant un cop.

Caneler: Utensili per a mantindre dreta la canela o bugia.

Crismera: Recipient en el qual es guarda el crisma (l'oli consagrat).

Dirigien de **dirigir-se / encaminar-se:** Anar a un lloc determinat.

Escolans / acolits: Chiquets que ajuden al retor en la missa i en uns atres servicis lliturgics.

Estola: Banda llarga de tela que es posen al coll els sacerdots per a certes celebracions.

Juge: Persona que te autoritat i potestat per a discernir el valor d'una cosa o d'aplicar premis o castics als merits o a les faltes. En sentit restringit, el funcionari que administra justícia en un tribunal.

Mosquer: Relatiu a les mosques. S'usa normalment en sentit figurat per a referir-se a un conjunt, una multitut de coses menudes desordenades, o com en el conte, a un grup numeros

de persones dotorejant.

Ofuscació de **ofuscar-se / cegar-se:** Impediment que no permet pensar en claritat.

Pujà, pugeu de **pujar / encaramallar-se:** Accio d'ascendir. Anar d'un lloc a un atre mes alt.

Secà: Terra de labor que no es rega i nomes rep aigua de la pluja.

Sogall: Cordell d'espart.

Vore: Posseir el sentit de la vista. Percebre alguna cosa pel sentit de la vista.

Solucio: 1. RABOSA 2. MONYO 3. MELIC 4. JAQUETA 5. CLARIO 6. ESCACS 7. CATIFA Vertical: BOLJACA

I RECORDA... La paraula triada esta vegada es **boljaca**; encara que **bojaca** siga mes utilisada i coneguda per la gent, les dos son valides. Paraules de la seua familia son: **embojacar**, guardar alguna cosa, especialment diners, en la bojaca o en la bossa; **bossa**, sac per a portar o guardar objectes, o tambe, accessori de ma utilitat per les dones per a portar diferents coses; **bosseria**, fabrica de bosses, lloc a on se venen, ofici de fer-les; **bosser/a**, persona que fabrica o ven bosses.